

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Хмельницької
гуманітарно-педагогічної академії
протокол №10 від 4 жовтня 2021

Ректор

Інна ШОРОБУРА

ПОРЯДОК
організації профорієнтаційної роботи
в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії
на 2021-2022 н.р.

1. Загальна частина

1.1. Професійна орієнтація – науково обґрунтована система взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності.

1.2. Порядок організації профорієнтаційної роботи в ХГПА розроблено відповідно до статей 5 і 7 Закону України «Про зайнятість населення» (№ 1556-VII від 01.07.2014), «Концепції державної системи професійної орієнтації населення», схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 року № 842, «Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається», схваленого наказом Міністерства освіти України, Міністерства праці України і Міністерства у справах молоді та спорту України від 02.06.1995 р. № 159(30) 1526 та інших законодавчих, нормативних і методичних документів з питань професійної орієнтації населення.

1.3. Професійна орієнтація за змістовими напрямками функціонування має такі структурні елементи: професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація.

Професійна інформація – це складова частина професійної просвіти, як система заходів щодо накопичення та поширення відомостей про зміст та перспективи сучасних професій та вимоги, що висуваються до особи, яка бажає їх набути, інформація про стан, потребу і динаміку ринку праці, зміст та перспективи розвитку сучасних професій і вимог до особи, форми та умови оволодіння ними, можливості професійно-кваліфікаційного зростання і побудови кар'єри, що спрямована на формування професійних інтересів,

намірів та мотивації особи щодо вибору або зміни виду трудової діяльності, професії, кваліфікації, роботи.

Професійна консультація – організована взаємодія фахівця з професійної орієнтації та особи, яка отримує послугу, що спрямована на оптимізацію її професійного самовизначення на основі виявлення індивідуально-психологічних характеристик, особливостей життєвих ситуацій, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я та з урахуванням потреби ринку праці.

Професійний відбір – науково обґрунтована система заходів, що створює умови для встановлення професійної придатності особи до провадження конкретних видів професійної діяльності та посад згідно з нормативними вимогами і конкретним робочим місцем.

Професійна адаптація – науково обґрунтована система заходів, що забезпечує входження, оволодіння та досягнення особою професійної майстерності у конкретному виді професійної діяльності на конкретному робочому місці.

1.4. Об'єктом професійної орієнтації є учні (5-11 класів) загальноосвітніх навчальних закладів, студенти ВНЗ I-III рівнів акредитації та інші категорії населення, які бажають отримати вищу освіту.

2. Мета, завдання та функції професійної орієнтації

2.1. Метою профорієнтаційної роботи в ХГПА є підготовка до свідомого професійного самовизначення та становлення особистості, узгодження інтересів особи та суспільства у виборі сфери професійної діяльності, фаховий відбір майбутніх кадрів для педагогічної роботи.

2.2. Завдання професійної орієнтації:

- сформувати мотивацію молоді до здобуття вищої освіти;
- забезпечувати професійною консультацією, ознайомленням з правилами вибору професії;

- розробляти та реалізовувати систему інформації про напрями та спеціальності підготовки в академії;
- ознайомлювати з правилами прийому до ХГПА;
- підвищувати імідж академії;
- залучати обдаровану молодь до навчання в ХГПА.

2.3. Функції професійної орієнтації: психолого-педагогічна, соціально-економічна, медико-фізіологічна.

Психолого-педагогічна функція полягає у виявленні і формуванні інтересів, нахилів, здібностей особистості, допомозі в пошуку свого покликання, засвоєнні системи знань, що дозволяють вибрати і здійснити професійну діяльність, визначенні шляхів і способів ефективного управління професійним самовизначенням.

Соціально-економічна функція полягає у підготовці конкурентоспроможного працівника, здатного професійно самовдосконалюватися та вести активний пошук виду трудової діяльності або змінювати професію, місце роботи.

Медико-фізіологічна функція забезпечує реалізацію вимог до здоров'я і окремих фізіологічних якостей, необхідних для виконання професійної діяльності, визначення відхилень у стані здоров'я, корекцію професійних планів з урахуванням стану здоров'я, фізичних можливостей особистості.

3. Методи та форми проведення профорієнтаційної роботи

У професійній орієнтації використовуються різноманітні методи: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, презентація, конкурси з окремих завдань професійної діяльності, вирішення завдань з виробничим змістом з певних професій, спостереження за роботою, вивчення методів та прийомів роботи фахівця, професіографічні зустрічі зі спеціалістами, профорієнтаційні екскурсії, профорієнтаційні ігри, тренінги.

3.1. Організація й проведення презентацій, спеціалізованих лекторіїв, тренінгів, майстер-класів та інших професійно-орієнтаційних заходів для старшокласників та студентів вищих навчальних закладів I-III ступенів.

3.2. Розширення мережі базових шкіл з якими співпрацюють академія (факультети) та поглиблення профорієнтаційної роботи із ними.

3.3. Проведення моніторингу потенційної привабливості та конкурентоспроможності освітніх послуг, які надаються академією серед учнів старших класів середніх освітніх навчальних закладів.

3.4. Розробка системи заходів інформування студентів педагогічних коледжів щодо можливостей отримання освіти в академії з метою збільшення кількості студентів, які навчаються за скороченою програмою, вступаючи на 2-й або 3-й курс.

3.5. Організація інформаційної кампанії щодо збільшення кількості студентів магістратури та бажаючих пройти перепідготовку чи підвищити кваліфікацію в академії.

3.6. Участь у Ярмарках професій для учнівської молоді випускних класів, що проводяться обласними та районними центрами зайнятості.

3.7. Проведення днів відкритих дверей в академії.

3.8. Виїзди з профорієнтаційною метою до різних регіонів України.

3.9. Розробка довідкових та рекламно-інформаційних матеріалів для абітурієнтів.

3.10. Висвітлення інформації для абітурієнтів на сайті академії (факультетів, кафедр).

3.11. Проведення рекламно-інформаційної профорієнтаційної діяльності у засобах масової інформації.

3.12. Проведення профорієнтаційної роботи серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів під час проходження педагогічної практики студентами академії.

3.13. Співпраця з Українським центром оцінювання якості освіти.

3.14. Співпраця із центрами зайнятості, регіональними відділами освіти.

3.15. Профорієнтаційна робота з учнями-членами МАН.

3.16. Розсилка листів-подяк директорам загальноосвітніх навчальних закладів, у яких навчалися кращі студенти І курсів.

3.17. Екскурсії учнів загальноосвітніх навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації м. Хмельницького та Хмельницької області до академії.

3.18. Проведення культурно-мистецьких та спортивних заходів, творчих зустрічей.

4. Управління системою професійної орієнтації

4.1. Управління професійною орієнтацією на загальноакадемічному рівні здійснює проректор з науково-педагогічної роботи.

4.2. Організацію, аналіз та контроль профорієнтаційної роботи в академії здійснює голова профорієнтаційного центру.

4.3. Фахівець з профорієнтаційної роботи забезпечує координацію роботи з професійної орієнтації структурних підрозділів академії, на постій основі проводить консультативну роботу з питань профорієнтаційного інформування майбутніх абітурієнтів в академії; надає організаційно-методичний супровід заходів з профорієнтаційної роботи в академії.

4.4. Управління, організацію та контроль професійно-кар'єрною орієнтацією на факультеті здійснює декан факультету.

4.5. Від кожного факультету призначається відповідальна особа за профорієнтаційну роботу на факультеті, яка бере участь у нарадах, семінарах з профорієнтаційної роботи, забезпечує виконання плану профорієнтаційних заходів факультету.

4.6. Від кожної кафедри академії призначається відповідальна особа за профорієнтаційну роботу, яка бере участь у проведенні затверджених профорієнтаційних заходів факультету та організовує індивідуальні профорієнтаційні заходи, які проводить кафедра.

5. Організація профорієнтаційної роботи

5.1. Профорієнтаційна робота проводиться упродовж всього навчального року.

5.2. На початку навчального року призначаються відповідальні за профорієнтаційну роботу на факультеті та на кожній кафедрі.

5.3. За кожною кафедрою закріплюється район(и) міста Хмельницького та Хмельницької області для поглибленої профорієнтаційної роботи.

5.4. У перші два тижні навчального року затверджується план профорієнтаційної роботи академії.

5.5. Упродовж навчального року організовуються наради та семінари з профорієнтаційної роботи в академії.

5.6. В останню суботу листопада проводиться загально академічний день відкритих дверей.

5.7. Упродовж навчального року в академії проводяться дні відкритих дверей згідно графіку.

5.8. Упродовж навчального року проводяться тренінги з професійного визначення для учнів загальноосвітніх навчальних закладів та студентів коледжу.

5.9. Під час проходження педагогічної практики студенти академії залучаються до профорієнтаційної роботи та звітують про проведені профорієнтаційні заходи у щоденнику практики.

5.11. До початку грудня на сайті академії (факультетів) оновлюються інформаційні матеріали для абітурієнтів.

5.13. У перший тиждень червня подається звіт на Вчену раду про виконання профорієнтаційної роботи академії (кафедрами).

6. Профорієнтаційні заходи, що мають провести студенти під час проходження педагогічної практики

6.1. Студенти академії проходять педагогічну практику починаючи з 2-го курсу. Під час проходження практики студенти могли б проводити анкетування, опитування, вести спостереження за учнями й вносити отримані результати щодо здібностей учнів, схильності до педагогічної діяльності у профорієнтаційні картки. Студенти старших курсів, які підуть на виробничу педагогічну практику наступного року могли б продовжити спостереження за учнями та проводити профорієнтаційні бесіди. А студенти п'ятого курсу під час виробничої педагогічної практики могли б проводити індивідуальну роботу з майбутнім абітурієнтом нашої академії, який матиме високий рівень знань та наявні педагогічні здібності. Виявлення та залучення на навчання обдарованих учнів з педагогічними здібностями

6.2. Метою організації профорієнтаційної роботи студентів під час практики є:

- підвищення іміджу ХГПА;
- розповсюдження інформації про ХГПА;
- надання допомоги у виборі майбутньої професії;
- залучення здібних учнів до вступу на навчання до академії.

6.3. Під час проходження практики студенти мають виконати такі завдання:

6.3.1. Студенти повинні провести комплексне дослідження особистості учня з метою виявлення його спрямованості, здібностей і профілюючих інтересів тощо. Студенти у щоденник з проходження педагогічної практики вносять інформацію про учнів класу, результати опитування учнів за допомогою наступних методик: визначення нахилів до певного типу професій. Диференційно-діагностичний опитувач (ДДО):

- тест на схильність до педагогічної професії;
- опитувальний листок Форверга на контактність;
- методика виявлення професійних нахилів Л. Йовайши та інші методики професійного визначення.

Студенти складають картку первинної профконсультації у яку вносять результати:

- анкетування учнів;
- визначення професійної спрямованості особистості;
- результати анкетування класного керівника учнів класу, в якому проходить практика.

Отримані результати проведеної профорієнтаційної роботи студенти передають керівнику практики. Керівник практики отримані матеріали передає відповідальному за профорієнтаційну роботу в академії.

6.3.2. Студенти 4 курсу:

- на підставі аналізу одержаних результатів та після спостережень й додаткових діагностичних методик надають учням допомогу у професійному самовизначенні, характеристику професійної спрямованості й практичні рекомендації щодо вибору майбутньої професії учня, проводять профорієнтаційну бесіду на тему спеціальності, яку здобувають;

- організовують профорієнтаційний захід для учнів 9-10 класів з метою ознайомлення про перелік спеціальностей підготовки в ХГПА, умови вступу і навчання;

- інформують учнів про олімпіади, творчі конкурси, конференції, які ХГПА;

- допомагають у підготовці та проведенні батьківських зборів у випускних класах, щодо професійного самовизначення старшокласників.

6.3.3. Студенти 5 курсу:

- проводять індивідуальні консультації з учнями з питань обраної професії;

- інформують про Дні відкритих дверей, тренінги та інші заходи, які проводить ХГПА;

- підбивають підсумки профорієнтаційної роботи, ознайомлюються із рішеннями прийнятими учнями, ухваленням остаточного рішення про вибір конкретної професії.